Normering geluid

Martin van den Berg

Directie Klimaat, Lucht en Geluid

Inhoud

1. Algemeen (geluid) normering
   - Richtwaarden
   - Streefwaarden
   - Grenswaarden
2. Afleiding grens en streefwaarden
   - Relevante gegevens blootstelling en effecten
   - (Voorbeelden van) kosten/baten analyse
3. Conclusies

Terminologie Normering

Streefwaarden zijn milieukwaliteitsniveaus waarbij de risico's voor het optreden van als nadelig gewaardeerde effecten verwaarloosbaar worden geacht voor het betreffende agens.

Grenswaarden moeten in acht worden genomen en dienen te worden beschouwd als resultaatverplichting

Richtwaarden dienen te worden beschouwd als inspannings verplichting. Richtwaarden dienen – al dan niet op termijn- zoveel mogelijk te worden bereikt en gehandhaafd. Met richtwaarden moet rekening worden gehouden.

Begrippenkader. Tweede Kamer, vergaderjaar 1990—1991,21 802, nrs. 1—2

Normstelsels geluid

WGH

- Geen streefwaarden vastgesteld
- Richtwaarden (voorkeurswaarden) op vergelijkbare hoogte voor verschillende bronnen – rond de 50 dB Lden
- Grenswaarden (maximaal toelaatbare waarden) op uiteenlopende waarden tussen 55 en 75 dB

WM (Activiteitenbesluit)

- Alleen richtwaarde van 50 dag, 45 avond en 40 nacht; 47 Lden windturbines
- Andere (grens)waarden via “maatwerk”

Luchtvaartwet

- Schiphol: richtwaarden van ca 50 en 58 Lden, grenswaarde 62 Lden
- Kleine velden: ca 56 Lden richtwaarde
- Militaire velden: ca 60 Lden richtwaarde, ca 65 Lden grenswaarde

Kenmerken Richtwaarden geluid

- No Adverse Effect level afhankelijk bron. Windturbines, (militaire) vliegtuigen, rangeerterreinen worden al vanaf 35-40 Lden erg hinderlijk gevonden. Wegverkeer, treinen, industrie vanaf 45-55 Lden.
- Slaapverstoring speelt vanaf 30 Lnight. WHO-aanbeveling (NOAEL) is 40 Lnight

- Richtwaarden liggen nu tussen de 47 en 58 Lden.

Afleiden grens- en richtwaarden

- verzameling van relevante gegevens
- evaluatie van de gegevens in termen van de sterkte van het bewijs
- evaluatie van de gegevens in termen van biologische effecten, gezondheid & welzijn
- keuze van richt- en grenswaarden op basis van kosten-baten analyse en/of politieke wenselijkheid (rechtvaardigheidsoverweging)

Bron:

Evaluation and use of epidemiological evidence for environmental health risk assessment, WHO, 2000

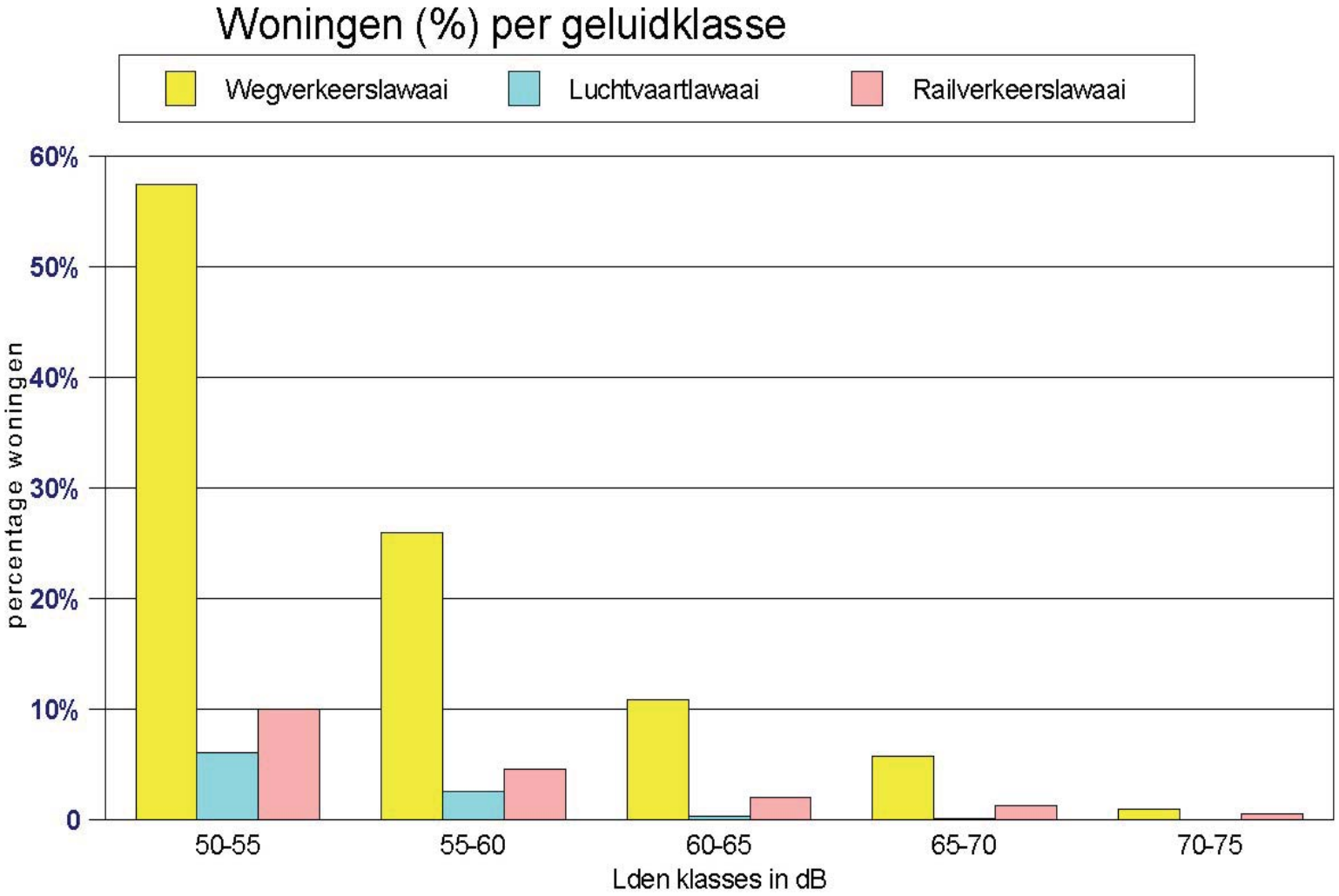
Woningen (%) per geluidklasse
Wegverkeerslawaai
Luchtvaartlawaai
Railverkeerslawaai
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0
percentage woningen
50-55
55-60
60-65
65-70
70-75
Lden klasses in dB

Gezondheidseffecten lawaai (bewezen effecten)

Effect	Indicator	Drempelwaarde
EEG-ontwaking	Lmax	32 dB
Ernstige Slaapverstoring (gerapporteerd)	Lnight	42 dB
Bewust ontwaken	SEL	53 dB
Ernstige hinder	Lden	35-42 dB
Leren	Lden	50 dB
Verhoging bloeddruk	Lden	50 dB
Hartinfarct	Lden	60 dB

Dosis-effect relaties wegverkeerslawaai

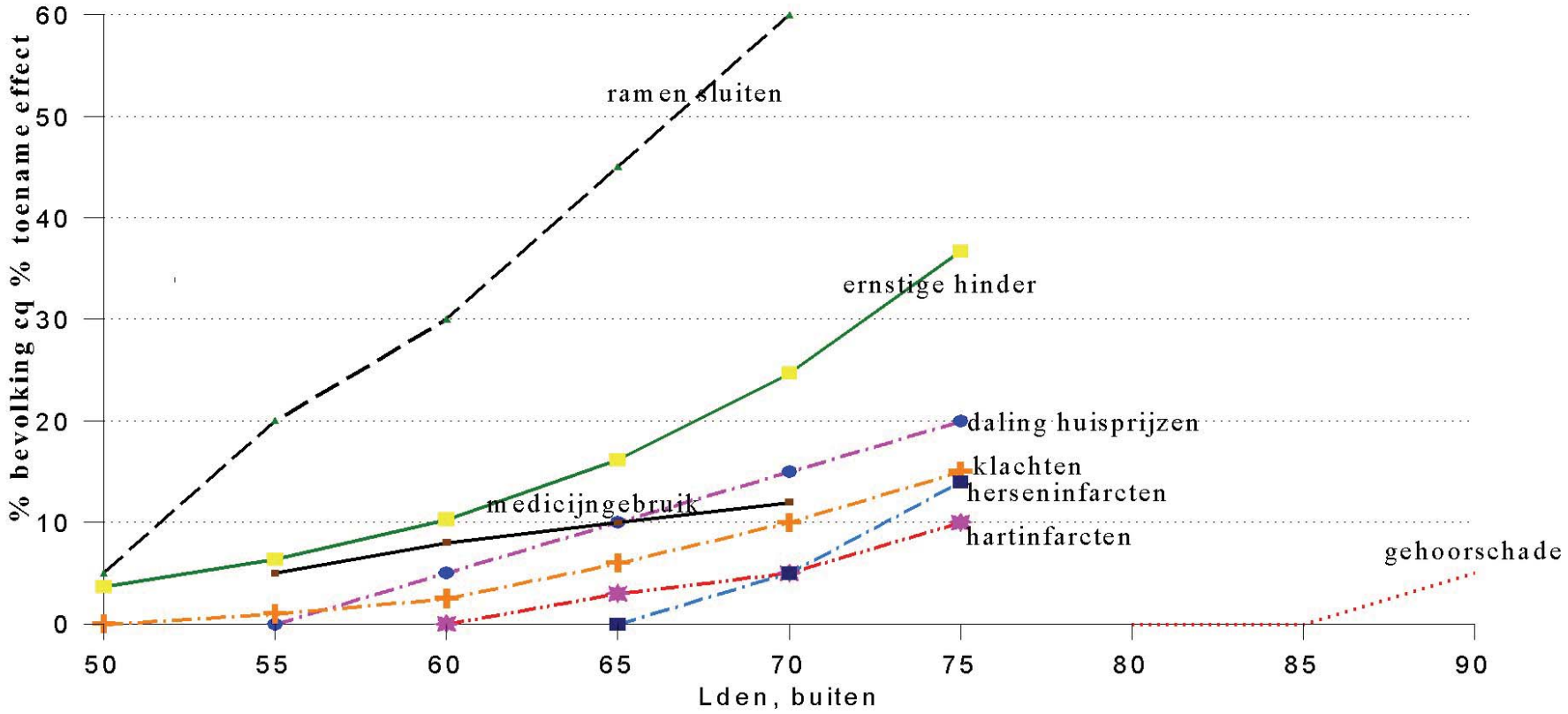

Bepaling dosis: rekenen of meten

- In oudere onderzoeken is veel gemeten: wegens de kosten meestal op weinig plaatsen. Effectbepaling dus onnauwkeuriger.
- Recent onderzoek gaat uit van modellering. Dat kan grotere onnauwkeurigheid in bepaling geven bij lagere belastingen. Door de grotere aantallen is effectschatting wel beter.
- De correlatie tussen blootstelling en effecten is vrij laag. Dat ligt voornamelijk aan spreiding tgv persoonlijke factoren. De bepaling van de blootstelling is maar voor een klein deel verantwoordleijk voor de spreiding

Onzekerheden in dosis-effect relaties

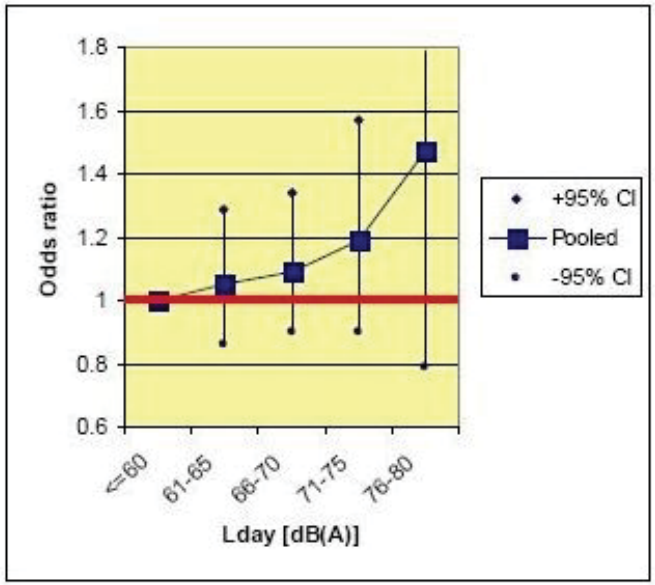

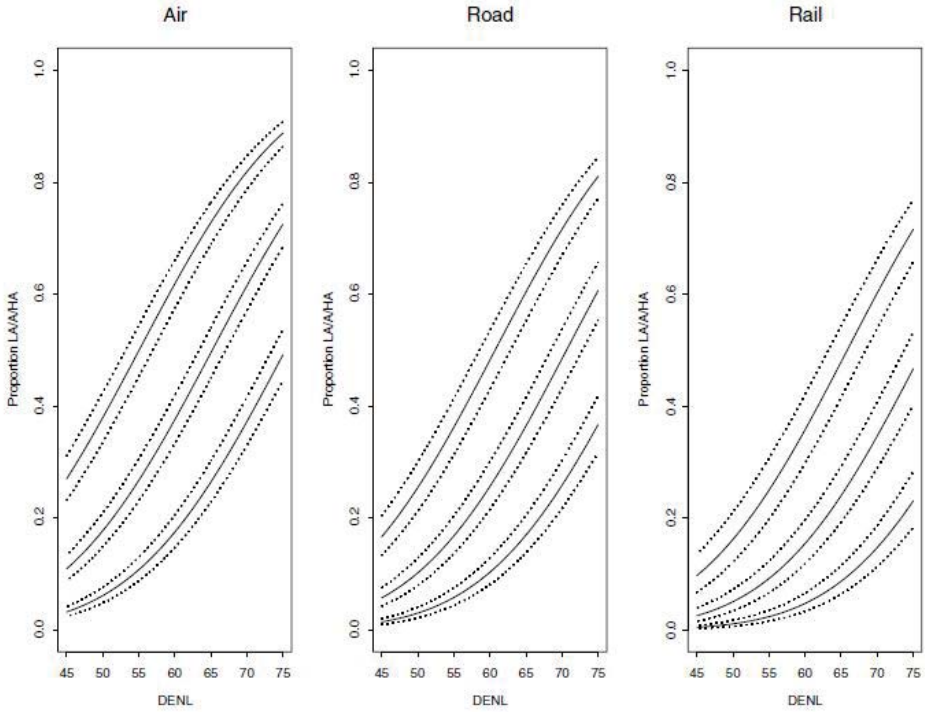

Figure 2 For aircraft, road traffic and railways the expected proportion (at least) a little annoyed (LA): upper solid line, proportion annoyed (A): middle solid line and proportion highly annoyed (HA): lower solid line, as a function of *DENL*, together with the 95% confidence intervals (dotted lines). The curves were found by fitting model (3.3) to the data. The estimates of the parameters are given in Table 2.

Erge hinder door geluid

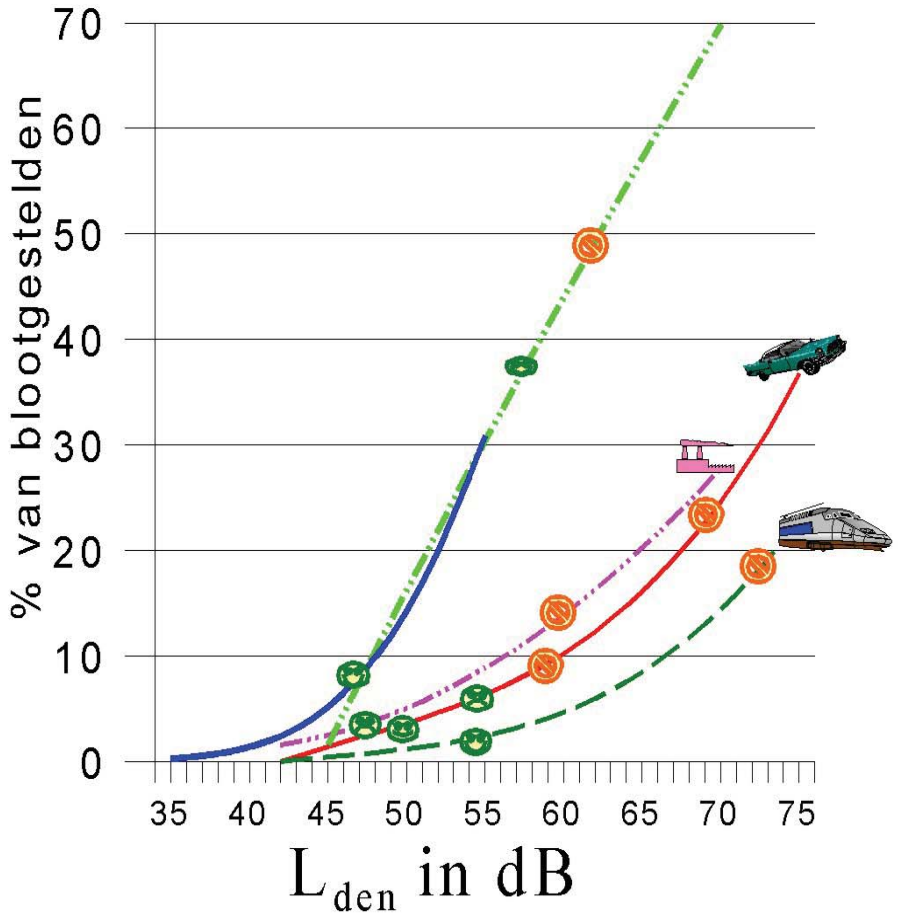

Voorkeurswaarde
Maximaal toelaatbaar

weg
rail
industrie
Luchtvaart (Schiphol)
Windturbines

Bronnen:
EU-position paper; 2002,
TNO-INRO-2002-53; 2002
TNO-B&O, 2008

Voorbeeld: nachtnormering Schiphol

Blootstelling Lnight (55x55km)	Aantallen personen
– 41-49 dB(A)	170.000
– 50 dB en meer	10.000
– 55 dB en meer	1.000
Nacht klagers (2003)	
– 23:00 en 7:00 uur	6.000
– 23:00 en 6:00 uur	3.800
– 6:00 en 7:00 uur	2.200
Ernstig slaapgestoord	130.000
Extra ontwakingen	40.000
Personen met extra gebruik slaapmiddelen	4.000

Kosten baten grenswaarde windturbines

Tabel 1: Aantal woningen, inwoners en (ernstig) gehinderden. Het gaat om cumulatieven.

geluidbelasting (L_{den})	Aantal woningen	Aantal inwoners	Gehinderden	Ernstig gehinderden	
				aantal	percentage van totaal
29 dB of meer	*200.000*	*440.000*	*ca. 4200*	*ca. 1500*	*100%*
hoger dan 40 dB	6810	15250	1640	760	52%
hoger dan 45 dB	1390	3110	740	400	27%
hoger dan 47 dB	810	1810	540	310	21%
hoger dan 50 dB	330	740	290	180	12%

percentage van de landoppervlakte. De berekening geldt voor turbines met L_w = 104 dB en 80 m hoogte.

grenswaarde L_{den}		vrije ruimte voor nieuwe turbines		
	$L_{A,rt}$	vrij van beperkingen vanwege geluid	vrij van planologische beperkingen	resterende vrije ruimte (alleen gebieden ≥1 km² meegeteld)
37 dB	33	8%	27%	0,7% (3 GW)
40 dB	34	15%		2 % (7 GW)
43 dB	39	26%		5 % (16 GW)
45 dB	41	34%		7 % (25 GW)
47 dB	43	43%		10 % (34 GW)
50 dB	46	57%		14 % (50 GW)

Kosten-Baten analyse: rijkswegen

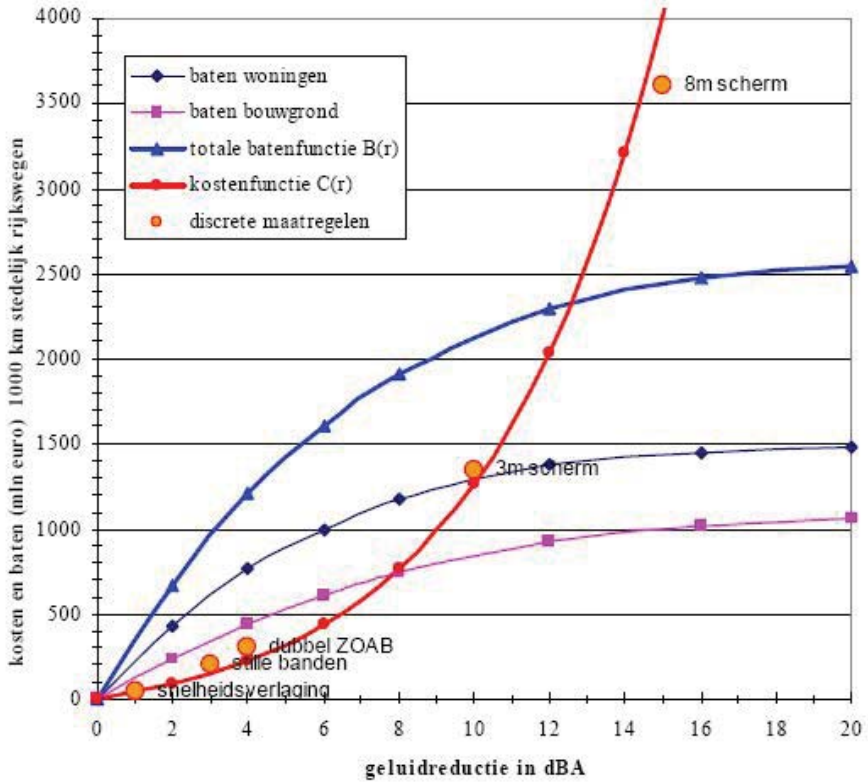

Figuur 4.1: Schatting van kostenfuncties en batenfuncties (verkregen via geluidkaarten) voor geluidmaatregelen aan 1000 km rijkswegen door stedelijk gebied in Nederland.

Kosten baten analyse nachtsluiting vliegveld

Table 27 **Summary of costs and benefits of a night time ban at London Heathrow**

Costs	Million GBP	Benefits	Million GBP
Freq and travel time	250.1 - +39.9	Noise reduction	821.7
Profits	0-66.8	NO_x emission reduction	0-2.4
APD and freight profits	PM	Saving travel expenses	0-39.2
Non-air revenues	PM		
Indirect effects - employment	PM		
Indirect effects - tourism	0-831.7		
Total	28.5-898.4	Total	821.7-884.5
		Balance	-35.2-856.0

Source: This report.

Conclusies

- Richtwaarden bepalen het speelveld
- Grenswaarden kunnen politiek bepaald zijn (rechtvaardigheid) of een instrument zijn om bepaald gedrag af te dwingen.
- Gezien de onzekerheden in de dosis-response relaties is het van minder belang hoe nauwkeurig de blootstellingbepalingen zin.